

BERNARD CRUSELL

1775–1838

Fågelleken

för röst och piano/*for voice and piano*

Emenderad utgåva/Emended edition

Levande Musikarv och Kungl. Musikaliska akademien

Syftet med Levande Musikarv är att tillgängliggöra den dolda svenska musikskatten och göra den till en självklar del av dagens repertoar och forskning. Detta sker genom notutgåvor av musik som inte längre är skyddad av upphovsrätten, samt texter om tonsättarna och deras verk. Texterna publiceras i projektets databas på internet, liksom fritt nedladdningsbara notutgåvor. Huvudman är Kungl. Musikaliska akademien i samarbete med Musik- och teaterbiblioteket och Svensk Musik.

Kungl. Musikaliska akademien grundades 1771 av Gustav III med ändamålet att främja tonkonsten och musiklivet i Sverige. Numera är akademien en fristående institution som förenar tradition med ett aktivt engagemang i dagens och morgondagens musikliv.

Swedish Musical Heritage and The Royal Swedish Academy of Music

The purpose of Swedish Musical Heritage is to make accessible forgotten gems of Swedish music and make them a natural feature of the contemporary repertoire and musicology. This it does through editions of sheet music that is no longer protected by copyright, and texts about the composers and their works. This material is available in the project's online database, where the sheet music can be freely downloaded. The project is run under the auspices of the Royal Swedish Academy of Music in association with the Music and Theatre Library of Sweden and Svensk Musik.

The Royal Swedish Academy of Music was founded in 1771 by King Gustav III in order to promote the composition and performance of music in Sweden. Today, the academy is an autonomous institution that combines tradition with active engagement in the contemporary and future music scene.

www.levandemusikarv.se

Huvudredaktör/Editor-in-chief: Anders Wiklund
Textredaktör/Text editor: Erik Wallrup
Redaktör/Editor: Magnus Svensson

Levande Musikarv/Swedish Musical Heritage
Kungl. Musikaliska akademien/The Royal Swedish Academy of Music
Utgåva nr 1793/Edition no. 1793
2017
Notbild/Score: Public domain. Texter/Texts: © Levande Musikarv
ISMN 979-0-66166-495-6

Levande Musikarv finansieras med medel från/Published with financial support from Kungl. Musikaliska akademien, Kungl. Vitterhetsakademien, Marcus och Amalia Wallenbergs Stiftelse, Statens Musikverk, Riksbankens Jubileumsfond, Svenska Litteratursällskapet i Finland och Kulturdepartementet.
Samarbetspartners/Partners: Musik- och teaterbiblioteket, Svensk Musik och Sveriges Radio.

Fågelleken.

Allegro moderato.

Bernhard Crusell.

Sång.

Piano.

sempre piano

pp

dolce

7

13

18

sotto voce

Lad-da ditt

rör, grön-kläd - de jä - gar! Bergets vä - gar smyg ut - för ner till

27
mos - - sen! Än är det tid, de natt-li - ga blossen blic - ka på

31
jor - den, som kär - leksvarm slum - rar vid vå - - rens

35
barm. Ak - ta dig, ak - ta! ak - ta dig,

39
ak - ta! Få - geln är som gläd - jen skygg, kär - lek är vaksam, är al - drig

trygg. Smyg dig sak - ta, tyst, på

pp

47

tå! Rätt - nu bör - jar få - geln slå, rätt - nu bör - jar få - geln

51

slå. Ser du,

55

nat - ten blek - nar, flyr, mor - gon gryr; land och vat - ten ljus - na

cre -

59

cresc. opp, da - gen är röd på ber - gens topp; men in -

scen - - do *f* *decresc.*

un - - - der än är det mörkt i dal och

65
lun - der. Ser du,

68
hol - men, krönt med fur, skym - tar ur ljus - - nad

71
dim - ma; ser du, hur dess kro - nor sim - ma i en

74
half - dag än - nu blek? Der är det få - gellek.

Recit.

Musical score for measures 79-80. The piece is in 6/8 time. The right hand features a melodic line with slurs and ornaments, while the left hand provides a steady bass line. A piano (*p*) dynamic marking is present at the start of measure 79.

Musical score for measures 81-82. The right hand continues with slurred melodic phrases and ornaments. The left hand maintains a consistent rhythmic pattern. A *v* (accents) marking is visible in measure 82.

Musical score for measures 83-84. The right hand features a melodic line with slurs and ornaments. The left hand continues with a steady bass line. A *v* (accents) marking is present in measure 84.

Musical score for measures 85-86. The right hand has a melodic line with slurs and ornaments. The left hand provides a steady bass line. A *fp* (fortissimo piano) dynamic marking is present in measure 86.

Musical score for measures 87-88. The right hand features a melodic line with slurs and ornaments. The left hand continues with a steady bass line. A *fp* (fortissimo piano) dynamic marking is present in measure 87.

Lyss, lyss hur de

91 öm - ma sla - gen hel - sa

93 da - gen, hel - sa den

95 skö - na som allt - ren vak - nat på gren.

98 Hur de läng - tans - ful - la

100

lju - den sö - ka bru - den,

102

fri - a till den bly - ga, som låt - sar

105

hon ej vet der - om.

107

Hör, hur de

109

kla - ga och för - täl - ja hjer - tats gam - la

sa - ga om o - död - li - ga be - går, om en tro, som e - vig

114 är. Allt hvad öm - mast längtan sä - ger, allt hvad gla - dast hop - pet

116 e - ger, suc - kar och ju - bel - skri, blan - das der -

118 i om hvar - an - - - -

120 dra; sko - gens skald må in - gen klan - dra,

Tempo I.
dolce

sko - gens skald må in - gen klan - - dra.

cresc. rallent. p p

più ritard. E - vi - ga na - tur, hur du

f p

ta - lar der - ut - ur! He - - li - ga flam - ma,

sf p

vex - lan - de stän - digt och dock den sam - - -

cresc. sf p

ma! Lif - vets ska - par - ord, ting - ens

12

hjer - ta, högsta fröjd och högsta smär - ta ut i him - mel och på jord, ut i

p *cresc.*

cresc. *sf* *p* *pp* *cresc.*

147

him - mel och på jord, kär - lek,

f *dolce*

f *dolce* *decresc.* *p*

150

kär - lek, sjung du, sjung du fritt och svär - ma,

f *sf* *f*

153

ing - en konst kan di - na to - ner här -

p *p* *tr*

157

ma, ing - en konst, nej ing - en konst kan dem

f *sf* *p* *p*

161

här - - - ma!

164

Allegro vivace.

cresc. f

167

Recit.

Men vil - da - re

ff tremolo

169

blir på en gång få - gel - sång, hvirf - lar, kno - far;

ff trem.

172

hör hur han ho - tar ha - - tad ri - val: han skall bort, han skall bort

ff

Maestoso
à tempo

14

öf-ver berg och dal. Hvem kan de vre-de lug-na? Krigs-sång,

ff *con fuoco* *à tempo*

181

strid, sam-ma strid, sam-ma pris, som vid Tro - ja, det mång-be-

f *tr*

185

Recit.

sjung - na. Stri-den vo - re värd sitt blad ut - i sko-gens I - li - ad.

188

Allegro assai. Recit. Allegro.

Härrar-na dra sig till

193

si - da, Me - ne - la - us skall stri - da med Pa - ris nu;

f

196 *più lento.* 15

pri-set är den skö - - - na

ritard. *p*

199 Allegro.

fru.

f *ritard.* *p*

Tempo di Minuetto.

con grazia

206

He - le - na sit - ter ej på

p

209

mu - ren, sit-ter i fu - ren, ser käm - par - na an,

ff

scherzando

hur det går, får hon en man. hur det går, får hon en

p scherzando *cresc.* *f*

man.

ff *stringendo*

Allegro con fuoco.

Blo - dig är bar - da -

f *sf* *sf* *sf* *sf*

le - ken mel - lan Tro - ja - nen och Gre - - ken.

sf *sf* *sf* *sf*

Bröst-gän-ges spän-nas de två, ving - ar - na

slå, och den rö - - da ring - en sväl-ler kring ö - gon, som

glö - da.

Krok - - näbb och klo, krok-näbb och klo ge ej

rast, ej ro, fjäd - ren fly - ga,

blo - det drop - par ner på grä - - sets top - par;

un poco più lento.

tills ut - tröt - tad af sitt äf - ven -

p un poco più lento.

252

tyr Pa - ris flyr.

rall.

dim. *pp*

257 Recit. Andante.

Ack, men snart en Pan - da - rus spän - ner bå - gens för - såt, syf - tar åt

260

seg - rarn, som yfs bland A - chä - i - ske män - - ner.

à tempo

f à tempo *decresc.* *p*

264

Allegro maestoso.

f

268 *f*

Se - - ger-sång, se-ger-sång kling-arnu, den blir ej

dimin. p

271

lång; ta - lar om brag - - ders ä - - ra för den

cresc. mf

274

skö - - na, för den kä - - ra.

276 *f dolce*

Än är det vre - de i sån - garns röst; dock, i för - äl - skadt

f p

279

bröst trifs ej sträng-e vre - den läng - e Hör, hur

to - - nen by - - - tes om små - ning - om, sjun - ker

285 *ral - len -*
ne - der, vek - nar, be - der. och i läng - - tans

289 *tan - do pp*
suc - kar in - om kort smäl - ter bort.

293 *Allegro ma non troppo.*
Skyn - da dig, jä - gar! När få - geln spe - lar, sy - nen

297
fe - lar, hör - seln fe - lar: spring, gif akt up - på sång - ens

300

makt, spring, gif akt up - på sång - - ens

cresc.

f

302

makt! Men när de hvirf - lan - de lju - den stan - na, lu - ta dig

pp

305

ner som dö - dens pan - na. Mos - sen är djup, hvad gör

308

det? Vatt - net dig går blott till knät.

f

311

Vill du

f

se - gern vin - na, skott - håll, skotthåll skall du hin - - -

317 *stringendo* na. *il* Skyn - da dig jä - gar, *tempo*

stringendo *il* *tempo*

320 skyn - da dig jä - gar!

presto *p*

323 *Largo.* *p* (starkt uttaladt) Fyr! Sång - en tyst - nar, ska - ran

molto ten. fff *p*

326 *Ped.* *v.* flyr. Lo - det sit - ter mitt i sång - arns hjer - ta;

men han föll för - u - tan smär - ta, bäst han

sjöng och bäst han brann, bäst han

sjöng och bäst han brann: lyck - lig han, lyck - lig

han, lyck - lig han, lycklig han, lyck - lig

han, lyck - lig han!

Bernard Crusell

Att Bernhard Crusell (1775–1838) kommit att förknippas med klarinetten är ingenting att förvåna sig över. Han var en av sin tids främsta klarinettister och komponerade för instrumentet konsertanta verk som fick utländska förläggare. Dessutom var han en av de första företrädarna för den svenska romanskonsten, och ett av hans mest populära verk var sångspelet *Den lilla slavinnan*.

Crusell föddes i Nystad i Finland, som då var en del av Sverige. Uppväxten var fattig (fadern var bokbindare) och det omöjliggjorde skolgång. Däremot lärde han sig spela klarinett hos en militärmusiker vid Nylands regemente, och tolv år gammal blev han volontärmusiker placerad på Sveaborg utanför Helsingfors. Banan som militärmusiker fortsatte vid flytten till Stockholm 1791, men två år senare blev han klarinettist i Kungl. Hovkapellet – en plats han behöll ända till 1833. Georg Joseph Vogler, som ledde Hovkapellet, gav honom undervisning i komposition.

Två utlandsvistelser blev viktiga för hans musikaliska utveckling på sitt instrument. 1798 fick han sin första egentliga undervisning i klarinettspel av Franz Tausch i Berlin. 1803 blev han inbjuden till Paris av Jean-François de Bourgoing, franskt sändebud i Stockholm, och under den halvårslånga vistelsen fick han undervisning i komposition av Henri Montan Berton och François Gossec.

Anknytningen till militärmusiken kvarstod: 1819 utnämndes han till ledare för militärmusiken i Linköping, där han sommartid ledde musikkåren. I den tjänsten stannade han till 1836.

Som tonsättare stod klarinetten i centrum för hans störst upplagda verk. Tre klarinettkonserter finns bevarade (i Ess-dur, f-moll och B-dur), men ett första solistiskt verk var variationer över Åhlströms visa ”Goda gosse glaset tom” – framfört 1804 men utgett i reviderad form 1829 som *Introduction et Air Suèdois varié*. Ett av hans mest uppskattade verk är *Concertante* för klarinett, horn, fagott och orkester, uruppfört 1808. Också i verk av det mindre formatet hade klarinetten en framskjuten position, så i tre kvartetter för klarinett, violin, viola och cello.

Att Crusell genom Hovkapellet fick en stark relation till operakonsten speglas i sångproduktionen, inte minst i de möjligheter till replikväxlingar som uppstår då fler än en sångare medverkar. En särställning intar hans sånger ur Esaias Tegnér's *Frithiofs saga*, som fick stor spridning inte bara i Sverige, utan också i utgåvor på danska och tyska. Det var genom att bli upptagen i sällskapet Par Bricole som Crusell stimulerades i sitt komponerande av vokalmusik, vilket också märks i en rad verk för manskör. Sångspelet *Den lilla slavinnan* är en annan utlöpa av detta intresse, uppfört första gången 1824 och därefter framfört både på andra håll i Sverige och i Finland.

Stilistiskt ansluter Crusell till den klassicism som var framträdande under decennierna kring år 1800, men tidigt öppnar sig hans musik också för en gryende romantik (som i den andra klarinettkonserten från 1815). Som ytterligare exempel på hans receptivitet kan nämnas att han också översatte tio operor till svenska. 1801 blev han ledamot av Kungl. Musikaliska akademien.

Om utgåvan

Levande Musikarvs emenderade utgåvor är redaktionellt genomsedda och korrigerade utgåvor av tidigare tryck med kommentarer rörande rättelser och ändringar införda i form av fotnoter. Justeringar av bågar, förtecken, accenter och artikulation som inte har medfört förändrad läsart har företagits utan kommentar.

Förlagan är utgiven av Elkan & Schildknechts förlag, Stockholm, E.&S. 925.

På omslaget står: "Fågelleken / Orden af / Esaias Tegnér / Musiken af / Bernhard Crusell / Ny upplaga / Stockholm / Elkan & Schildknecht".

Tryckår: 1883.

Bernard Crusell

The name of Bernhard Crusell (1775–1838) remains firmly linked with the clarinet. There is nothing surprising about this: Crusell was one of the outstanding clarinetists of his time, composing many virtuoso pieces for the instrument which were distributed by a number of foreign publishers. At the same time, he was one of the first exponents of the Swedish art song (romans), and one of his most popular works was the comic opera, *Den lilla slavinnan* (The Little Slavegirl).

Crusell was born in Nystad in Finland, then a part of Sweden. His childhood was sufficiently poor (his father was a book-binder) that he was unable to attend school. However, he managed to learn the clarinet by taking lessons with a military musician from the Nylund regiment, and at twelve he signed up for voluntary service as a musician, stationed in Sveaborg outside Helsinki. His career as a military musician took him to Stockholm in 1791, where two years later he became clarinetist in the Kungliga Hovkapellet (the Royal Court Orchestra) – a position he held until 1833. Georg Joseph Vogler, then director of the Hovkapellet, provided Crusell with tuition in composition.

Two foreign journeys gained a particular importance for Crusell's musical development. In 1798 he received his first real tuition on the clarinet from Franz Tausch in Berlin. In 1803 he was invited to Paris by Jean-François de Bourgoing, a French emissary to Stockholm, and under a six-month stay in the French capital he received composition tuition from Henri Montan Berton and François Gossec.

In the meantime, Crusell's musical military connections remained. In 1819 he was appointed director of military music in Linköping. He led the regimental band during the summer months and remained in the post until 1836.

The clarinet occupied a central position for most of his main compositions, including three extant clarinet concertos (in E-flat major, F minor and B-flat major). His first piece for clarinet solo, however, was a set of variations on Åhlström's song 'Goda gosse glaset töm' ('Good lad, drain your glass') – performed first in 1804 and later published in revised form in 1829 as *Introduction et Air Suèdois varié*. One of his most successful pieces is the *Concertante* for clarinet, horn, bassoon, and orchestra, given its premiere in 1808. He also had much success with smaller format works for clarinet, such as three quartets for clarinet, violin, viola and cello.

Through the Hovkapellet Crusell formed a strong stylistic connection to opera, which is reflected in his song compositions, not the least in the songs in two or more parts where the composer makes much of the opportunity for dialogue between voices. A special position among his songs is occupied by the settings from Esaias Tegnér's *Frithiofs saga*, which was widely circulated not merely in Sweden but also through published scores in Danish and German. Through his membership of the Par Bricole society, Crusell received a new aesthetic impetus in his composition of vocal music, a quality which can also be observed in a number of works for male chorus. The comic opera *Den lilla slavinnan* is another expression of this. The piece received its premiere in Stockholm in 1824. Further performances followed both elsewhere in Sweden and in Finland.

Crusell's music is connected to the classical style which predominated during the decades surrounding 1800. From early on, however, he was also receptive to a nascent romanticism (heard for example in the second clarinet concerto of 1815). His general artistic flexibility is also attested to by the fact that he translated ten operas into Swedish. In 1801 he became a member of the Kungliga Musikaliska akademien (Royal Academy of Music).

About the edition

Levande Musikarv's (Swedish Musical Heritage's) emendated editions are editorially revised and corrected versions of previously printed material, with comments on the corrections and amendments inserted as footnotes. Adjustments to slurs, accidentals, accents and articulation marks that have not affected the reading have been made without comment.

Originally published by Elkan & Schildknechts förlag, Stockholm, E.&.S. 925.

Text on the front page: "Fågelleken / Orden af / Esaias Tegnér / Musiken af / Bernhard Crusell / Ny upplaga / Stockholm / Elkan & Schildknecht".

Year of publication: 1883.